

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist”

COM(2012) 499 final – 2012/0237 COD

(2013/C 133/16)

Raportöör: **Henri MALOSSE**

Kaasraportöörid: **Georgios DASSIS, Luca JAHIER**

Nõukogu otsustas 10. oktoobril 2012. aastal ja parlament 22. oktoobril 2012. aastal vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 304 lõigule 1 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist”.

COM(2012) 499 final – 2012/0237 (COD)

Vastavalt kodukorra artikli 19 lõikele 1 otsustas komitee 15. novembril 2012 moodustada asjaomase töö ettevalmistamiseks allkomitee.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav allkomitee „Euroopa tasandi erakondade rahastamine” võttis arvamuse eelnõu vastu 30. jaanuaril 2013. aastal. Raportöör oli Henri MALOSSE, kaasraportöörid olid Georgios DASSIS ja Luca JAHIER.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 487. istungjärgul 13.–14. veebruaril 2013. aastal (13. veebruari istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 155, vastu hääletas 1, erapooletuks jäi 6.

1. Komitee rõhutab samuti nagu komisjon ja parlament, et Euroopa Liidu toimimise tõhustamine eeldab sel tasandil paremini tuntud ja tunnustatud Euroopa tasandi erakondi ja sihtasutusi, mis oleksid ka representatiivsemad ja kodanikele lähemal.

2. Komitee toetab nii Euroopa tasandi erakondadele ja poliitilistele sihtasutustele ühtse õigusliku seisundi andmist kui ka nende tegevusjärelvalve läbivaatamist, et parandada nende sisedemokraatiat ja suurendada tõhusust, nähtavust, läbipaistvust ja vastutustundlikkust.

3. Sellega seoses rõhutab komitee eriti seda, et põhikirjaga hõlmatavad erakonnad ja sihtasutused peavad edendama Euroopa ülesehitamise eesmärgi ja nende aluseks olevaid põhi- väärtusi, nagu need on sätestatud Euroopa Liidu aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas.

3.1 Euroopa ülesehitamise eesmärkide osas on komitee seisukohal, et asjaomane põhikirja peaks sisaldama kohustust pühenduda rahu tugevdamisele, riikide ja rahvaste koostöö ning kodanike majandusliku ja sotsiaalse heaolu edendamisele ning samuti sõna- ja mõttevabaduse demokraatlikule elluviimisele.

3.2 Euroopa tasandil tagatud põhi- väärtustega seoses rõhutab komitee vajadust austada väärtusi, mis on sätestatud Euroopa Liidu aluslepingutes ning eriti Euroopa Liidu lepingu preambulis, aga ka Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, mille artiklis 21 keelatakse nimelt mis tahes alusel diskrimineerimine. Sooline

võrdõiguslikkus kõikides valdkondades, mis on ka sätestatud harta artiklis 23, peaks samuti leidma konkreetse rakenduse Euroopa erakondade ja poliitiliste sihtasutuste kõigis juhtorganites.

3.3 Komitee soovib, et Euroopa põhikirja kasutada soovivad Euroopa tasandi erakonnad ja poliitilised sihtasutused kinnitaksid ülalloodud aluspõhimõtete järgimist vastavasisulise deklaratsiooniga. Euroopa Parlamendi ja eelkõige tema põhiseaduskomisjoni ülesanne on jälgida Euroopa Liidu aluslepingutes sätestatud põhimõtete ja põhiõiguste austamist ning teatada nende rikkumistest.

3.4 Komitee toob samuti esile Euroopa Liidu Kohtu võtmerolli nende põhimõtete järgimise kontrollimisel, võimaldades muu hulgas taotleda ajutiste meetmete võtmist.

4. Komitee toonitab ka vajadust toetada lisaks juba olemasolevatele Euroopa tasandi erakondadele ja poliitilistele sihtasutustele uute sama tasandi erakondade ja sihtasutuste teket ja arengut tingimusel, et nad vastavad tegevuse, väärtuste austamise ja representatiivsuse tingimustele.

4.1 Rahastamisele seatud täiendav tingimus – kriteerium, mille kohaselt on nõutud tingimus täidetud vähemalt ühe isiku liikmelisusega Euroopa Parlamendis – ei tundu asjakohane, eriti kuna valimismenetlused ja seega valimisedu võimalused on liikmesriikides endiselt väga erinevad.

4.2 Komitee teeb seega ettepaneku, et representatiivsusele viidataks viisil, mis ei annaks alust suvalisele diskrimineerimisele. Selleks soovib komitee võtta eeskju Euroopa kodanikualgatastele seatud kriteeriumidest ja kehtestada tingimuseks Euroopa Parlamendi viimastel valimistel vähemalt miljoni hääle saamine vähemalt seitsmest eri liikmesriigist.

4.3 Euroopa tasandi erakondade ja sihtasutuste rahastamine, eelarved ja annetused peavad olema läbipaistvad ja avalikud. Kodanikel on õigus ja kohustus olla teavitatud erakondade ja sihtasutuste rahastamise meetoditest ja kulutustest. Mis tahes sanktsioonid ja/või rahastamise katkestamine tuleb avaldada ajakirjanduses.

5. Komitee kasutab seoses kõnealuse määruse ettepaneku läbivaatamisega võimalust juhtida tungivalt tähelepanu jätkuvale ja koguni süvenevale ebavõrdsele kohtlemisele ühelt poolt Euroopa tasandi poliitilise suunitlusega erakondade ja sihtasutuste ning teiselt poolt üldhuvi eesmärkidele (sh majanduslikud, ametiühingualased, sotsiaalsed, humanitaarsed, kultuurilised, keskkonnaalased, spordialased eesmärgid jne) suunatud Euroopa tasandi ühenduste ja sihtasutuste vahel.

5.1 Euroopa Liidu lepingu (Lissaboni leping) artiklis 11 sätestatakse osalusdemokraatia ja tunnustatakse seega nende ühenduste ja sihtasutuste olulisust, kes juhivad arutelu ELi avalikus ruumis. Komitee rõhutab, et need Euroopa ühendused on saavutanud üha suurema ja kohati isegi määrava tähtsuse praegusel kõigile kättesaadava interneti ajastul. Osalusdemokraatia uute kanalitena on neil juba praegu tähtis ja kasvav roll teavitamisel, avalikel aruteludel ja Euroopa avaliku arvamuse kujundamisel. Sel viisil rikastavad ja täiendavad nad asjakohaselt representatiivse poliitilise demokraatia struktuure. See lisaväärtus on eriti ilmne Euroopa tasandil, kus sedalaadi osalusdemokraatia mitmesugused väljendused levivad loomulikult viisil üle riigipiiride.

5.2 Võttes arvesse seda, kuidas lõhe kodanike ja Euroopa tasandi poliitiliste juhtide ja otsustajate vahel on kriisiga üha

süvenenud, juhib komitee komisjoni tähelepanu ohule, et ebaasjakohane lähenemisviis, milles võetakse arvesse vaid Euroopa tasandi poliitiliste „ühenduste” konkreetseid ja sõltumatu õigusi, andmata samalaadseid õigusi teistele Euroopa tasandi ühendustele, toob kaasa soovimatuid ja kahjulikke tagajärgi. Komitee soovib eriti rõhutada, et poliitilist Euroopat ei saa lahutada kodanike ja kodanikuühiskonna Euroopast, mis põhineb ühendustel ja organisatsioonidel, kelle käsutuses on asjakohased, tõhusad ja ühtlustatud õiguslikud vahendid kõigil tasanditel.

5.3 Komitee avaldab veelkord kahetsust komisjoni mitu aastat tagasi tehtud otsuse üle võtta tagasi Euroopa assotsiatsiooni põhikirja eelnõu. Otsust põhjendati sellega, et nõukogus oli keeruline poliitilist kokkulepet saavutada, mis näib komiteele sellises küsimuses vastuvõetamatu ja mis on lisaks tänaseni tõendamata.

5.4 Komitee on jätkuvalt mures tõkete pärast, mis endiselt takistavad Euroopa äriühingute põhikirja elluviimist, olgu nendeks siis praegu olemasoleva põhikirja vähene atraktiivsus, mida võib pidada tõeliseks läbikukkumiseks, või jätkuvad viivitused ja tõkked selliste lihtsustatud eeskirjade väljatöötamisel, mis oleksid lõpuks kättesaadavad suurele arvule iga suurusega ettevõtetele.

6. Komitee kinnitab lisaks oma toetust Euroopa sihtasutuse põhikirja eelnõule, nagu ta seda väljendas oma 18. septembri 2012 arvamuses, (1) ning rõhutab vajadust vältida mis tahes diskrimineerimist võrreldes Euroopa poliitiliste sihtasutustega.

7. Komitee kinnitab oma toetust Euroopa tasandi erakondade ja poliitiliste sihtasutuste ühtlustatud õiguslikule seisundile, ent palub komisjonil eespool esitatud märkuste valguses ja kooskõlas Euroopa Liidu tagatud mittediskrimineerimise põhimõttega siiski teha lähitulevikus vastava Euroopa määruse ettepanek muu kui poliitilise suunitlusega Euroopa tasandi ühenduste põhikirja ja rahastamise kohta ning kiirendada Euroopa sihtasutuse põhikirja kohta esitatud määruse vastuvõtmist.

Brüssel, 13. veebruar 2013

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Staffan NILSSON

(1) ELT C 351, 15.11.2012, lk 57.